

ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ ή ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑ ή ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΟΡΙΣΜΟΙ

Το αίσθημα αγάπης και αφοσίωσης στην πατρίδα. Αποτελεί τρόπο ζωής και σαφώς ο γνήσιος πατριώτης αποδεικνύει την αμέριστη υποστήριξή του για την πατρίδα του σε όλες τις εκφάνσεις του κοινωνικού του βίου. Το αίσθημα της φιλοπατρίας λοιπόν, δε διαφαίνεται σε εμπόλεμες περιόδους, που το άτομο καλείται να υπερασπιστεί τα ιδανικά και τα σύνορα της πατρίδας του και ανθίσταται σε εξωτερικούς εχθρούς. Η φιλοπατρία εντοπίζεται καθημερινά στην εφαρμογή των νόμων, στις ηθικές αξίες και στο πολίτευμα. Ο φιλόπατρις αγωνίζεται για την εξασφάλιση της ισότητας, της δημοκρατίας και με το ήθος του προσπαθεί να συμμετάσχει στην επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων. Συνεπώς, ο πατριώτης είναι άνθρωπος πολιτικοποιημένος, που προσπαθεί να ενισχύσει την εξέλιξη της πατρίδας του τόσο σε επιστημονικό, όσο και σε οικονομικό - κοινωνικό επίπεδο. Δεν επιθυμεί την οπισθοδρόμηση του έθνους, αλλά αυτό δεν συνεπάγεται ότι υπερασπίζεται τη χώρα του υπονομεύοντας τις άλλες χώρες.

ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ : Η υπέρμετρη προσκόλληση στα ιδανικά της πατρίδας, που ξεπερνά τα υγιή όρια της αφοσίωσης σε αυτήν. Ο εθνικιστής επιδιώκει την προαγωγή του έθνους του υπονομεύοντας τα άλλα έθνη και θεωρώντας το δικό του ανώτερο. Αποτελεί μία από τις εκφάνσεις του φυλετικού ρατσισμού.

ΣΟΒΙΝΙΣΜΟΣ : Αποτελεί έκφραση του τυφλού εθνικισμού και συνήθως εκδηλώνεται με υπερβολική βία, φανατισμό που ορισμένες φορές αγγίζει τα όρια της εγκληματικής συμπεριφοράς. Η ετυμολογία του «σοβινισμού» προκύπτει από το γαλλικό όνομα «Sauvin», ο οποίος ήταν αρχιστράτηγος του Μ.

Ναπολέοντα και ήταν τόσο φανατισμένος φυλετικά, που διέπραττε ανομήματα σε βάρος των λαών, που κατέκτησε. Φημίζονταν για την εγκληματική του δράση έναντι των υπόδουλων λαών.

ΑΞΙΑ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ

- Προάγει την εθνική ταυτότητα και συνείδηση και αυτό έχει ως απότοκο την ενασχόληση και την αγάπη του πολίτη με την ιστορία του έθνους του. Η γνώση της ιστορίας με τη σειρά της, οδηγεί στη συνειδητοποίηση της ιστορικής συνέχειας του έθνους και διδάσκει μέσα από τα λάθη του παρελθόντος. Η εθνική αυτογνωσία κάνει τον πολίτη να συνειδητοποιήσει την αξία της πατρίδας του και τον ευαισθητοποιεί, ώστε να υπερασπιστεί την εθνική του ακεραιότητα απέναντι σε σοβινιστικές πολιτικές που εφαρμόζουν άλλα κράτη.
- Οι άνθρωποι που διαπνέονται από γνήσια φιλοπατρία συνειδητοποιούν ότι είναι πολίτες μιας διαπολιτισμικής πραγματικότητας με ανοιχτά σύνορα, συνεπώς αντιλαμβάνονται τον κοσμοπολιτισμό ως μια γόνιμη σύζευξη του πολιτισμού πολλών κρατών και ανταλλάσσουν στοιχεία. Έτσι, δεν υποτιμούν άλλα έθνη, εφόσον τα αποδέχονται και υιοθετούν μάλιστα και τα ουσιαστικά στοιχεία κάθε έθνους. Αίρεται λοιπόν ο φυλετικός ρατσισμός, που πηγάζει από την ξενοφοβία. Προάγεται η αλληλεγγύη και η ειρήνη, με αποτέλεσμα την διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- Ο ευσυνειδητος πολίτης που διέπεται από πατριωτικά ιδεώδη ,μέσω της εργασίας του επιθυμεί να προάγει την πολιτισμική ευημερία του τόπου του. Αγωνίζεται διαρκώς για την κοινωνική πρόοδο του τόπου του. Είναι απόλυτα συνειδητοποιημένος για την κοινωνική λειτουργία ,που επιτελεί το επάγγελμά του και συνεπώς μάχεται για την οικονομική ανάπτυξη της κοινωνίας.
- Πατριώτης χαρακτηρίζεται εκείνος , που δεν προσπαθεί να εκμεταλλευτεί τους θεσμούς και να κερδοσκοπήσει εις βάρος των συμπολιτών του. Διέπεται από σωστές ηθικές αξίες , που στηλιτεύουν τη διαφθορά και θέτουν γερά θεμέλια για τη δημιουργία ενός κράτους πρόνοιας που προστατεύει τα δικαιώματα των πολιτών.
- Ο πατριωτισμός εκφράζεται με το σεβασμό και την προστασία απέναντι στο φυσικό περιβάλλον. Πατριώτης είναι εκείνος που δεν αδιαφορεί για την περιβαλλοντική μόλυνση και δεν εξαντλεί τα αποθέματα της φύσης σε ενέργεια και φυσικούς πόρους. Σέβεται ,με λίγα λόγια ,τον τόπο διαβίωσής του.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ

- Η οικογένεια οφείλει να μεταλαμπαδεύσει στο νέο άτομο τα ήθη και τα έθιμα του τόπου του ,με βασική προϋπόθεση τη διατήρηση ορισμένων παραδόσεων μέσα στο σπίτι. Παράλληλα, το οικογενειακό περιβάλλον οφείλει να μεταδώσει την αγάπη για την πατρίδα στο παιδί ,μέσω ενός γόνιμου διαλόγου και χωρίς καθόλου ψήγματα φανατισμού και εμπάθειας για άλλα έθνη.
- Η εκπαίδευση με τη σειρά της οφείλει να μεταλαμπαδεύσει τις παραδόσεις μέσω του μαθήματος της ιστορίας. Αν ο μαθητής κατέχει καλά την ιστορία του τόπου του , δε διέπεται από εθνικιστικές ανασφάλειες ,γιατί γνωρίζει το ποιος είναι πολιτισμικά , διαθέτει πατριωτικό φρόνημα και δεν αισθάνεται ότι απειλείται από αλλοεθνή στοιχεία .Αντιθέτως ,μπορεί να τα αποδεχτεί και να αλληλεπιδράσει ουσιαστικά μαζί τους.
- Ένας ακόμα σκόπελος που καλείται να αντιμετωπίσει το σχολείο είναι εκείνος του εκφυλισμού του γλωσσικού κώδικα. Η γλώσσα είναι φορέας της παράδοσης και συνεχιστής του πολιτισμού , συνεπώς το σχολείο έχει χρέος να την διδάξει σε ικανοποιητικό βαθμό, ώστε να μην αλλοιώνεται και να μην επέλθει γλωσσική ένδεια. Ένας ικανοποιητικός τρόπος για να επιτευχθεί αυτό, είναι η ενίσχυση του μαθήματος της νεοελληνικής έκθεσης και των αρχαίων ελληνικών.
- Το κράτος με τη σειρά του, οφείλει να εξασφαλίσει στους πολίτες μια σωστή δημοκρατική λειτουργία , όπου θα υφίσταται ελεύθερη πρόσβαση στη δημόσια υγεία και εκπαίδευση ,θα περιστέλλονται τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας , όπως η ανεργία και η βία και συνεπώς θα αποτελεί ένα κράτος πρόνοιας ,που φροντίζει το ίδιο του το δυναμικό. Ταυτόχρονα ,οφείλει να εφαρμόζει μια σωστή περιβαλλοντική πολιτική , ώστε να εξασφαλίζεται μια ποιοτική ζωή. Μάλιστα , θα μπορούσαν να αναβαθμιστούν και οι εορταστικές εκδηλώσεις και οι επέτειοι και να αποκτήσουν πιο συμβολικό νόημα ,τονώνοντας την αγάπη προς την πατρίδα.
- Τα ΜΜΕ με τη σειρά τους , οφείλουν να στηλιτεύουν φαινόμενα φανατισμού που προωθούνται από πολιτικές παρατάξεις ,που θέλουν να αμαυρώσουν το νόημα της δημοκρατίας. Οφείλουν να είναι αμερόληπτα και να λειτουργούν ως εκφραστές της δημοκρατίας και αρωγοί του ανθρωπισμού. Επίσης ,οφείλουν να προβάλλουν σωστά κοινωνικά

πρότυπα ,που περιορίζουν τον καταναλωτισμό και προσδίδουν στην πνευματική καλλιέργεια άλλη διάσταση.

- Οι πνευματικοί άνθρωποι με τη σειρά τους, οφείλουν με την πολύπλευρη γνώση τους και το υπόδειγμα του βίου τους, να αφυπνίσουν τους πολίτες και να τους αίρουν συναισθήματα ρατσισμού και υποτίμησης των αλλοεθνών .Είναι σημαντικό να παρακινήσουν τους πολίτες, ώστε να αγαπήσουν ουσιαστικά την πατρίδα τους και να την προβάλλουν στους ξένους πολιτισμούς.

ΑΙΤΙΑ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

- Συχνά , οι ηγέτες των κρατών προωθούν τον εθνικισμό και τον φανατισμό των πολιτών ,με σκοπό να μεταστρέψουν το ενδιαφέρον της κοινής γνώμης από τα αδιέξοδα που δημιουργούν τα κοινωνικά ,οικονομικά και πολιτικά προβλήματα . Έτσι, οι ηγέτες αποποιούνται των ευθυνών τους, όσον αφορά στη διαχείριση φαινομένων κοινωνικής παθογένειας.
- Το φαινόμενο του εθνικισμού εντείνεται εξαιτίας της πολυπολιτισμικότητας. Συγκεκριμένα , η ύπαρξη μειονοτήτων ωθεί τους εντοπίους κατοίκους μιας χώρας στη διαφύλαξη των εθνικών τους χαρακτηριστικών , τα οποία θεωρούν ότι θα αλλοιωθούν από τα ξενόφερτα στοιχεία. Ταυτόχρονα , ορισμένες κυβερνήσεις , ασκούν πολιτική εις βάρος των μειονοτήτων και καλλιεργούν την εμπάθεια και το φανατισμό των γηγενών κατοίκων , με στόχο την αντίσταση στην πολιτισμική αφομοίωση από τους αλλοεθνείς. Στην ουσία όμως , επιθυμούν την μεταστροφή των ευθυνών και τη δική τους μακροπρόθεσμη παραμονή στην εξουσία.
- Η προγονοπληξία , δηλαδή η τυφλή προσκόλληση στις παραδόσεις , αποτελεί άλλο ένα αίτιο του εθνικισμού. Η μακραίωνη πολιτιστική και πολιτισμική πορεία ορισμένων λαών δημιουργεί τη λανθασμένη αντίληψη της ανωτερότητας έναντι πολιτισμών, που θεωρούνται βραχύβιοι. Ακόμη , οι εθνικιστικές τάσεις ενισχύονται και από την ανωτερότητα , που επιδεικνύουν λαοί, οι οποίοι θεωρούνται οικονομικά εύρωστοι και τεχνολογικά αναπτυγμένοι.
- Το χαμηλό επίπεδο παιδείας ενισχύει το φανατισμό. Η οικογένεια διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο στην επίταση του εθνικισμού, όταν υποστηρίζει ακραίες κομματικές επιλογές και όταν ασκεί ρατσισμό σε άτομα, τα οποία ανήκουν σε μειονότητες. Με τη σειρά της η εκπαίδευση, δεν προβάλλει τις σωστές αξίες ,δε διδάσκει σωστά την ιστορία ,με απότοκο οι μαθητές να μη μαθαίνουν να αλληλεπιδρούν με άλλες εθνότητες και να αισθάνονται απειλή από το αλλοεθνές στοιχείο στο πλαίσιο μιας διαπολιτισμικής πλέον εκπαιδευτικής πραγματικότητας. Τα ΜΜΕ πρόσκεινται συχνά σε πολιτικές παρατάξεις , οι οποίες επιθυμούν να μεταστρέψουν τις πολιτικές ευθύνες στις μειονότητες αποποιούμενες το μερίδιο ευθύνης τους. Στο πλαίσιο λοιπόν αυτής της προπαγάνδας , της διαφθοράς και του χρηματισμού των δημοσιογράφων προωθούνται εθνικιστικές συμπεριφορές.
- Η απουσία ενός κράτους πρόνοιας ,που δεν εξασφαλίζει τα κοινωνικά δικαιώματα των πολιτών (υγεία, εκπαίδευση ,εργασία, περιβαλλοντική προστασία) οδηγεί στον άκρατο φανατισμό. Άλλωστε, είναι αποδεδειγμένο κοινωνιολογικά ότι σε περιόδους κοινωνικής αποδιοργάνωσης επέρχεται έξαρση των ακραίων και φανατισμένων αντιλήψεων ,ως απόρροια της οργής και της αγανάκτησης.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΥ

- Ο εθνικισμός επιφέρει έντονη έξαρση του ρατσισμού σε φυλετικό επίπεδο. Τόσο η πολιτεία, όσο και οι πολίτες εκδηλώνουν απαξιοτικές συμπεριφορές απέναντι στους μετανάστες και τους πρόσφυγες, που συχνά εκφράζονται με βία και οργή.
- Ο εθνικισμός σε ακραίες μορφές είναι συνυφασμένος με πολεμικές συρράξεις. Ορισμένα κράτη, τα οποία συνήθως είναι οικονομικά εύρωστα αναπτύσσουν μία αίσθηση ανωτερότητας έναντι άλλων κρατών και επιδιώκουν την κατάκτηση τους, ώστε να επεκτείνουν την επικυριαρχία τους. Τα συγκεκριμένα κράτη εμφορούνται από εθνικιστικά αισθήματα και καθορίζουν την εξωτερική τους πολιτική με τέτοιο τρόπο, ώστε να ασκούν υποτέλεια σε αδύναμα κράτη.
- Δεν αναπτύσσεται σε πολιτιστικό επίπεδο η συνεργασία και η αλληλεπίδραση. Συγκεκριμένα, κράτη που εκτρέφουν εθνικιστικές πολιτικές αδυνατούν να συμβαδίσουν με τα πολιτισμικά επιτεύγματα της παγκόσμιας κοινότητας και οπισθοδρομούν. Έτσι, δεν εξελίσσονται οι επιστήμες και οι τέχνες και καταστρατηγούνται ανθρωπιστικές αξίες. Κυριαρχούν παρωχημένες αντιλήψεις, καταπατάται η ισότητα σε όλες τις εκφάνσεις και επέρχεται έξαρση του φανατισμού, που αποσυνδέει μια χώρα από την ευημερία σε διεθνές επίπεδο.
- Σε ατομικό επίπεδο, ο εθνικισμός υπονομεύει την κριτική σκέψη και οδηγεί στην ετεροκατεύθυνση μέσω του λαϊκισμού, που προωθείται από τους πολιτικούς. Άλλωστε, είναι ευκολότερη υπόθεση να χειραγωγήσει κάποιος τα πλήθη, όταν διέπονται από φανατισμένες αντιλήψεις. Αυτό υφίσταται, διότι ο φανατισμός συνδέεται άρρηκτα με την έλλειψη ψυχραιμίας και αντικειμενικής αντιμετώπισης των καταστάσεων. Ο πολίτης λοιπόν, που διέπεται από εθνικιστικά συναισθήματα, θεωρεί ότι προασπίζεται το έθνος του, στην ουσία όμως εξυπηρετεί τα συμφέροντα των πολιτικών, έχοντας μια διαστρεβλωμένη άποψη ότι ανθίσταται σε ανύπαρκτους εξωτερικούς «εχθρούς».

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ

- Παροχή ουσιαστικής παιδείας σε πρώτο επίπεδο από την οικογένεια και έπειτα από το σχολείο. Αφετηριακά, η οικογένεια οφείλει να εμφυσήσει στο νέο άτομο τη φιλοπατρία, μέσω της εκμάθησης του σεβασμού προς το διαφορετικό και της μετάδοσης της παράδοσης, που θα του ενισχύσει την εθνική του ταυτότητα. Έτσι, θα σέβεται απόλυτα την ιστορία του και παράλληλα θα μάθει να σέβεται τον πολιτισμό και την ιστορία διαφορετικών εθνοτήτων. Κατ' επέκταση, το σχολείο καλείται να θέσει τις βάσεις για έναν υγιή πατριωτισμό και να μεταδώσει ουσιαστικές γνώσεις στο μαθητή για τη παράδοση και τον πολιτισμό του. Οι γνώσεις αυτές, θα είναι απαλλαγμένες από μισαλλοδοξία και οποιοδήποτε είδος προπαγάνδας. Με τον τρόπο αυτό μαθαίνει ο νέος να σέβεται το αλλοεθνές στοιχείο και αλληλεπιδρά μαζί του, χωρίς να αναπτύσσει ρατσιστικές συμπεριφορές.
- Τα ΜΜΕ διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαίωνηση του εθνικισμού, ο οποίος στηρίζεται σε στερεοτυπικά πρότυπα, που ενισχύουν την ξενοφοβία και το ρατσισμό, κυρίως απέναντι στους μετανάστες. Συχνά, τα ΜΜΕ λειτουργούν ως φερέφωνα των πολιτικών κομμάτων και χρηματίζονται, με σκοπό να ενισχύσουν τα φανατισμό απέναντι στον αλλοεθνή πληθυσμό. Έτσι, οι πολιτικοί ηγέτες βρίσκουν αποδιοπομπαίο τράγο τους μετανάστες και

μέσω της προπαγάνδας από τα ΜΜΕ αποποιούνται το μερίδιο ευθύνης που τους αναλογεί, όσον αφορά στη διαχείριση της βίας και του φανατισμού και μεταστρέφουν τις ευθύνες στους ξένους. Με αυτόν τον τρόπο, επιδιώκουν τη μακροπρόθεσμη παραμονή τους στην εξουσία.

- Ενίσχυση του ρόλου των διεθνών οργανισμών , ώστε να μπορούν να υπερασπίζονται πιο ουσιαστικά τα ανθρώπινα δικαιώματα των λαών ,οι οποίοι πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης της επεκτατικής πολιτικής των οικονομικά εύρωστων κρατών. Οι διεθνείς οργανισμοί - όπως ο Ο.Η.Ε -οφείλουν να κατασιγάσουν το φανατισμό και τη βία ,που στη σημερινή εποχή εκτρέφεται κυρίως από θρησκευτικές ιδεολογίες , μέσω της εκχώρησης κονδυλίων για την εξυγίανση του αναλφαβητισμού σε αναπτυσσόμενες χώρες .Επιπλέον, αυτό θα εξασφαλιστεί μέσω του πιο ενεργού και παρεμβατικού τους ρόλου, όσον αφορά στην κατοχύρωση νομοθετικού πλαισίου, που θα υπερασπίζεται τα δικαιώματα των μη αναπτυγμένων πολιτισμικά χωρών.

Φιλολόγικοι Διαλόγοι